

ДО ПИТАННЯ ПРО МОДИФІКАЦІЮ ІНСТРУМЕНТІВ ЗДІЙСНЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ДЕВАЛЬВАЦІЙ З МЕТОЮ КОРЕКЦІЇ ДИСБАЛАНСІВ

Н.В. Резнікова

Інститут міжнародних відносин

Київського національного університету імені Тараса Шевченка,

r_nv@ukr.net

Остання криза яскраво проілюструвала поширений зовнішній ефект внутрішньої макроекономічної та фінансової політики. Саме тому в інтересах підтримання глобальної стабільності, вибір політики, імplementованої суверенними державами, має виступати легітимним предметом для міжнародних дискусій, так само як і перспектива реалізації механізму системи самострахування через використання великих запасів міжнародних резервів. В той час, як великі запаси міжнародних резервів здатні підвищувати фінансову стабільність окремої країни, система, в якій багато країн утримують свої резерви як основну форму страхування ліквідності, може бути дестабілізована через дію колективного чинника [1, с.182].

Виконавчою радою МВФ було надане тлумачення «маніпуляції» як політики, що орієнтована — і дійсно впливає — на рівень обмінного курсу. Крім того, маніпуляції можуть спричинити корекцію обмінного курсу або ж запобігти їй. Щодо концепції несправедливої конкурентної переваги, то в додатку до рішення МВФ йдеться про те, що Члени будуть вважатися такими, що маніпулюють обмінними курсами для отримання несправедливої переваги перед іншими учасниками, якщо Фонд визначить, що: країна-член здійснює цю політику з метою забезпечення фундаментальної розбалансованості обмінного курсу в формі недооцінення обмінного курсу; метою такої незбалансованості є збільшення чистого експорту.

Таким чином, критерієм маніпуляції є спроба вплинути на сальдо торгового балансу. Визначення, чи справді країною-членом була поставлена така мета, повинне бути засноване на об'єктивній оцінці на основі всіх наявних доказів, включаючи консультації з представниками її Центральних банків.

Механізми проведення девальвації з високим ступенем апроксимації можна звести до таких:

- здійснення валютної інтервенції та проведення девальвації шляхом підвищення пропозиції національної валюти та скупівлі іноземних валют, внаслідок чого курс національної валюти знижується [2, с.17];

- впровадження політики кількісного послаблення, за якої Центральний банк країни підвищує пропозицію грошей у країні шляхом купівлі державних цінних паперів у комерційних банків. Зростання пропозиції грошей призводить до зниження відсоткових ставок в економіці та послаблення національної валюти;

- зниження курсу національної валюти шляхом поширення інформації про здійснення відповідних заходів у майбутньому, що знизить будь-які стимули спекулянтів грати на підвищення валюти [3, с.57].

Кількісне послаблення є процесом вливання грошей до системи шляхом створення «нових грошей» і викупу у фінансових інститутів країни у кінцевому рахунку таких фінансових активів, як облигації та корпоративна заборгованість. Такі операції центральних банків відомі як операції на відкритому ринку і полягають у забезпеченні системи достатньою кількістю грошей для зниження відсоткової ставки з метою стимулювання споживчого попиту в економіці. При цьому припускається, що Центральний банк повинен буде вилучити новостворені гроші з обігу, щойно стан економіки покращиться, з метою запобігання інфляції. Кількісне послаблення сприяє знеціненню валюти країни двома шляхами:

- по-перше, воно впливає на очікування спекулянтів щодо можливості падіння вартості валюти;

- по-друге, значне збільшення пропозиції національної валюти призводить до зниження внутрішньої відсоткової ставки в порівнянні з відсотковими ставками країн, у яких кількісне послаблення не застосовується. У свою чергу, це спричинить зростання обсягів капіталу в девальвованій валюті, що переміщується до країн із вищими відсотковими ставками, для збільшення вигоди від інвестування і торгівлі, що призведе до подорожчання валюти цих країн. Таким чином, експорт країни-одержувача капіталу буде підірвано внаслідок зростання її валютного курсу, а зростання імпорту з країни, що здійснила кількісне пом'якшення, спричинить порушення торговельного балансу.

Кількісне пом'якшення впливає на обмінні курси у тому ж напрямку, що і пряме маніпулювання. Це пояснює, чому країни, на які впливає така політика, і широка громадськість об'єднують два поняття. Так робить Бразилія, яка очолює міжнародну критику валютних війн, інші латиноамериканські країни і, що більш іронічно, Китай. Сплав кількісного пом'якшення, агресивної маніпуляції і захисних інтервенцій аналітично невиправданий, але психологічно зрозумілий і дозволяє краще зрозуміти валютний конфлікт, що розгортається. Крім того, кількісне пом'якшення разом з податково-бюджетною політикою має свої межі, а сумніви з приводу його ефективності значно поширені. Звідси неминуче виникає пошук багатьма країнами додаткових інструментів політики для підтримки зростання і створення робочих місць. Колишній голова Банку Англії

М. Кінг висловлював занепокоєння, що ми побачимо зростання активно керованих обмінних курсів у якості альтернативи використання грошово-кредитної політики [4]. Цей пошук може постати найбільш гостро там, де продуктивність є низькою, особливо у Європі, а також у Японії. Це, звичайно, підвищує ризик нової хвилі валютного конфлікту.

Література:

1. Резнікова Н.В. Теоретико-методологічні підходи до визначення природи економічних дисбалансів в контексті кризових потрясінь / Н.В. Резнікова // Вісник Донецького національного університету. Серія В. Економіка і права. -2012. – №1. – С. 177-184.
2. Резнікова Н. В. Валютні курси як інструмент економічних воєн в умовах фундаментальної розбалансованості світової економіки / Н. В. Резнікова, З. О. Луцишин // Актуальні проблеми міжнародних відносин : зб. наук. праць: у 2 ч. – К.: КНУ імені Тараса Шевченка. Інститут міжнар. відносин, 2013. – Вип. 116, ч. II. – С. 11–22.
3. Резнікова Н. В. Конкурентні девальвації у валютних війнах: фінансові протекції неопротекціонізму / Н. В.Резнікова, З. О. Луцишин // Міжнародна економічна політика. – 2013. – № 2 (19). – С. 48–65.
4. King M.A. Talk to the Economic Club of New York / M.A. King. — London: Bank of England. — 2012.